

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2015.3.11.
COM(2015) 117 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló
1371/2007/EK rendelet alkalmazása: a tagállamok által a rendelet 2. cikke alapján
biztosított mentességek**

**A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló
1371/2007/EK rendelet alkalmazása: a tagállamok által a rendelet 2. cikke alapján
biztosított mentességek**

BEVEZETÉS

A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, 2007. október 23-i 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ (a továbbiakban: rendelet) 2009. december 3-án lépett hatályba. A rendelet célja a vasúti személyszállítást az Európai Unióban igénybe vevő utasok jogainak védelme különösen azokban az esetekben, amikor az utazásuk megszakad, valamint a vasúti személyszállítás minőségének és hatékonyságának javítása.

Miközben a rendelet elvben minden, az Európai Unióban nyújtott vasúti személyszállítási szolgáltatásra alkalmazandó, lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a belföldi távolsági vasúti személyszállítási szolgáltatások esetében – a rendelet követelményeinek bevezetéséből fakadó terhek könnyítése érdekében – mentességeket biztosítsanak. A városi, a külvárosi és a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások sajátosságaira való tekintettel emellett a rendelet arra is módot ad, hogy a tagállamok ezeket a szolgáltatásokat is mentesítsék a rendelet követelményeinek alkalmazása alól.

A rendelet 2. cikke tehát lehetővé teszi a tagállamok számára bizonyos szolgáltatások teljes körű mentesítését a rendelet követelményeinek alkalmazása alól:

1. 2. cikk (4) bekezdés: belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatások, legfeljebb öt évre, amely kétszer meghosszabbítható (a rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében felsorolt rendelkezések kivételével);
2. 2. cikk (5) bekezdés: városi, külvárosi és regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások (a rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében felsorolt rendelkezések kivételével);
3. 2. cikk (6) bekezdés: olyan meghatározott szolgáltatások vagy utazások, amelyek esetében az utazásra jelentős részben az Európai Unió területén kívül kerül sor, legfeljebb öt évre. Ez a mentesítés meghosszabbítható.

A 2. cikk (7) bekezdése arra kötelezi a Bizottságot, hogy jelentést nyújtson be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a tagállamok által a 2. cikk (4), (5) és (6) bekezdése alapján biztosított mentességekről.

I. A MENTESSÉGEK JELENLEGI HELYZETE

A rendelet hatálybalépésétől (2009. december 3.) az első ötéves időszak végéig (2014. december 2.)

A rendelet alkalmazásának általános helyzetét illetően megállapítható, hogy a rendeletet jelenleg teljes egészében négy tagállam alkalmazza, míg 22 tagállam különböző mértékű mentességeket biztosított. Ez a jelentés részletesen számba

¹ HL L 315., 2007.12.3., 14. o.

veszi a tagállamokban nyújtott különböző vasúti személyszállítási szolgáltatások helyzetét.

1. Belföldi személyszállítási szolgáltatások (távolsági, városi, külvárosi és regionális szolgáltatások)

Abból a szempontból, hogy hogyan biztosítottak mentességeket az első öt évre, a tagállamok a következő csoportokba sorolhatók:²

1) A rendelet teljes körű alkalmazása mentességek nélkül

Csupán négy tagállam döntött úgy, hogy teljes körűen alkalmazza a rendelet követelményeit, és nem biztosít mentességeket: *Dánia, Hollandia, Olaszország és Szlovénia.*

2) Az összes szolgáltatástípus (belföldi távolsági, városi, külvárosi és regionális) mentesítése

Öt tagállam teljes mértékben élt a mentesítés lehetőségével, így területükön csak a rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében felsorolt kötelező rendelkezéseket³ kell alkalmazni: *Bulgária, Franciaország, Írország, Lettország és Románia.*

3) Részleges mentesítés

- **Szolgáltatástípusonként biztosított mentességek (belföldi távolsági kontra városi, külvárosi és regionális)**

- *Csak a belföldi távolsági szolgáltatások mentesítése, a városi, a külvárosi és a regionális szolgáltatásoké nem*

Három tagállam biztosított mentességet a belföldi távolsági szolgáltatások számára, de nem biztosított a városi, a külvárosi és a regionális szolgáltatások esetében: *Belgium, a Cseh Köztársaság és Litvánia.*

- *Csak a városi, a külvárosi és a regionális szolgáltatások mentesítése, a belföldi távolsági szolgáltatásoké nem*

Öt tagállam nem biztosított mentességet a belföldi távolsági szolgáltatások számára, de biztosított a városi, a külvárosi és a regionális szolgáltatások esetében: *Ausztria, Finnország, Luxemburg, Németország és Svédország.*

- **Követelménytípusonként (cikkenként) biztosított mentességek**

- *Mentességek egyes cikkek alkalmazása alól egyes szolgáltatások esetében*

² Málta és Ciprus nem rendelkezik vasúti személyszállítási szolgáltatásokkal.

³ A 2. cikk (3) bekezdése értelmében a 9., a 11., a 12. és a 19. cikket, a 20. cikk (1) bekezdését, valamint a 26. cikket az Európai Unióban nyújtott összes vasúti személyszállítási szolgáltatásra alkalmazni kell.

Belgium a belföldi távolsági személyszállítási szolgáltatásokat csak a rendelet II. mellékletének II. részében az utazás során nyújtandó információk vonatkozásában meghatározott követelmények teljesítése alól mentesítette. *Spanyolország* a belföldi távolsági személyszállítási szolgáltatásokat csak a 27. cikk szerinti panaszkezelési követelmények teljesítése alól mentesítette.

- *Mentességek egyes cikkek alkalmazása alól minden belföldi szolgáltatás esetében*

Kilenc tagállam meghatározott cikkek tekintetében biztosított mentességet: az *Egyesült Királyság, Észtország, Görögország, Horvátország,*⁴ *Lengyelország, Magyarország, Portugália, Spanyolország és Szlovákia.*

2. Harmadik országok területét is igénybe vevő szolgáltatások

A 2. cikk (6) bekezdése alapján tíz tagállam biztosított teljes vagy részleges mentességet azon vasúti személyszállítási szolgáltatások vagy utazások számára, amelyekre jelentős részben az Európai Unió területén kívül kerül sor: *Bulgária, Észtország, Finnország, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország és Románia.* Tehát minden olyan ország, amely rendelkezik harmadik országok területét is igénybe vevő szolgáltatásokkal, saját területét illetően mentesítette ezeket a szolgáltatásokat a rendelet alkalmazása alól.

3. További kérdések

A legtöbb tagállam, amely mentességet biztosított a belföldi távolsági személyszállítási szolgáltatásai számára, a 8., a 10., a 13., a 15., a 17 és a 18. cikk tekintetében tette ezt. A legtöbb tagállam, amely mentességet biztosított a városi, a külvárosi és a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásai számára, a 8., a 10., a 15., a 16., a 17 és a 18. cikk tekintetében tette ezt. A tagállamoknak nem kell konkrétan megindokolniuk a mentesség elfogadását, de a folyamatnak átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lennie. Világosnak tűnik, hogy a mentességek biztosítására elsősorban olyan rendelkezéseket illetően került sor, amelyek pénzügyi szempontból nagy terhet jelentenek: például a balesetek esetén teljesítendő előzetes kifizetésekre (13. cikk) vagy a késéssel, a csatlakozásmulasztással és a járatkimaradással kapcsolatos felelősségre és a kapcsolódó visszatérítése, kártérítésre és segítségnyújtásra (15., 16., 17. és 18. cikk) vonatkozó szabályok esetében. Ugyancsak nagy terhet jelenthet vagy nagy költségvonzata lehet az utasok tájékoztatását szabályozó 8., illetve az információs és foglalási rendszerekre vonatkozó 10. cikknek, különösen akkor, ha a kérdéses cikkekben foglalt követelmények teljesítése új vagy felújított vasúti járműveket vagy számítógépes rendszereket tesz szükségessé.

⁴ Horvátország 2013. július 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz. Az elfogadott mentességek a csatlakozás időpontjától fogva, a rendelet hatálybalépésétől számított első öt éves időszak végéig, azaz 2014. december 2-ig tartó időszakra vonatkoznak.

A fentiek azt jelzik, hogy – különösen a belföldi távolsági személyszállítási szolgáltatások esetében – a mentességek biztosítása azt eredményezte, hogy az eltérő nemzeti szintű jogszabályi követelmények miatt az EU-ban az utasjogok rendkívül változatos formában érvényesülnek, és nincs egyetlen egységes európai uniós utasjogi rendszer. A Bizottság már a rendelet alkalmazásáról 2013. augusztus 14-én az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett jelentésének⁵ következtetéseiben rámutatott, hogy „a mentességek széles körű használata komolyan akadályozza a rendelet célkitűzéseinek megvalósulását”, azaz a vasúti személyszállítási szolgáltatások minőségének és hatékonyságának javítását. A tagállami mentességek megakadályozzák, hogy a vasúttársaságok azonos feltételek mellett versenyezzenek egymással az EU piacán, és megfosztják az utasokat a jogbiztonságtól és attól, hogy jogaikat teljes körűen élvezhessék.

Az e jelentés végén található, 2014. novemberi adatok alapján készült összefoglaló táblázat bemutatja a mentességek aktuális helyzetét.⁶

II. KILÁTÁSOK A 2014. DECEMBER 3. UTÁNI IDŐSZAKRA

A jelentés a rendelet alkalmazásának jövőbeli helyzetével is foglalkozik, és ezen belül is különösen azzal, hogy a tagállamok meghosszabbítják-e a mentességeket. A tagállamoktól kapott információk szerint a helyzet 2014. december 31. után sem fog jelentősen megváltozni: várhatóan mindössze öt tagállam fogja teljes mértékben alkalmazni a rendelet követelményeit, míg 21 tagállam továbbra is biztosít különböző fokú mentességeket.

A tagállamok a 2. cikk (4) és (6) bekezdése szerinti mentességeket meghosszabbíthatják, és a meghosszabbításról 2014. december 3. előtt tájékoztatniuk kell a Bizottságot. Ugyanez vonatkozik arra a kilenc tagállamra is, amely úgy döntött, hogy a 2. cikk (5) bekezdése alapján a városi, a külvárosi és a regionális személyszállítási szolgáltatások számára öt évre, a meghosszabbítás lehetőségének fenntartása mellett biztosít mentességet.⁷

Ezzel összefüggésben megkérdeztük a tagállamokat a mentességek szűkítésével vagy megújításával kapcsolatos szándékaikról.⁸

A beérkezett információk alapján úgy tűnik, hogy négy tagállamnak szándékában áll csökkenteni azon cikkek számát, amelyek alól mentességeket biztosítanak a következő öt évre: *Belgium, Bulgária, Észtország és Lengyelország*. *Belgium* ennek eredményeképpen minden vasúti személyszállítási szolgáltatásra teljes körűen alkalmazni fogja a rendelet követelményeit.

Tizenkét tagállam változtatás nélkül továbbviszi a következő öt évre a jelenlegi mentességeket: *Ausztria, Franciaország, Finnország, Németország, Görögország, Horvátország, Magyarország, Litvánia, Lettország, Románia, a Cseh Köztársaság és Szlovákia*. Az *Egyesült Királyság* arról számolt be, hogy egyelőre ideiglenes jelleggel fogja meghosszabbítani a mostani mentességeket, és 2015 folyamán

⁵ COM(2013) 587 final, 2013. augusztus 14.

⁶ A mentességek jegyzéke a tagállamok által szolgáltatott információkon alapul.

⁷ Bulgária, Észtország, Görögország, Horvátország, Írország, Lettország, Magyarország, Portugália és Spanyolország.

⁸ Nem soroljuk fel azokat a tagállamokat, amelyek nem válaszoltak az informális megkeresésre.

konzultációkat szervez és felülvizsgálja a helyzetet, majd pedig eldönti, hogy a mentességeket meghosszabbítja-e, vagy pedig teljesen vagy részben hatályon kívül helyezi őket. *Dánia, Olaszország, Hollandia és Szlovénia* már most is teljes körűen alkalmazza a rendelet követelményeit.

Svédország, amely korábban nem jelölte meg, milyen mentességeket kíván biztosítani a városi, a külvárosi és a regionális személyszállítási szolgáltatások számára, most arról a tervéről tájékoztatta a Bizottságot, hogy ezeket a szolgáltatásokat mentesíteni fogja a rendelet egyes rendelkezéseinek követelményei alól.

Annak ellenére, hogy néhány tagállam még nem értesítette hivatalosan a Bizottságot a 2. cikk (7) bekezdésének megfelelően a mentességek meghosszabbítására vagy hatályon kívül helyezésére vonatkozó szándékáról, az várható, hogy a rendeletnek a belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokra való alkalmazását illetően az első ötéves időszak elteltével nem változik jelentősen a helyzet. Ez azt jelenti, hogy a rendelet alapján megvalósuló utasvédelem csak mérsékelten javul e szolgáltatások tekintetében, ha javul egyáltalán. Hasonló a helyzet a nemzetközi szolgáltatások, illetve azon utazások esetében is, amelyekre jelentős részben az Európai Unión kívül kerül sor.

Zárszóként elmondható, hogy a tagállamok az 1371/2007/EK rendelet alkalmazásának első öt évében széles körben éltek a mentességek lehetőségével, és ezen a téren csupán rendkívül szerény mértékű javulásra lehet számítani a közeljövőben. A vasúttársaságok számára biztosított egyenlő versenyfeltételek és a magas szintű utasvédelem tehát még mindig távol van a valóságtól az Európai Unióban.

1371/2007/EK RENDELET
A VASÚTI SZEMÉLYSZÁLLÍTÁST IGÉNYBE VEVŐ UTASOK JOGAIRÓL
I. MELLÉKLET – Összefoglaló táblázat – Tájékoztatás a nemzeti mentességekről
(2014. novemberi állapot)

Ország	Belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatások			Városi, külvárosi és regionális szolgáltatások			Az EU külső határain kívülre irányuló nemzetközi szolgáltatások		
	Igen		Nem	Igen		Nem	Igen		Nem
	Mentességek	Időtartam		Mentességek	Időtartam		Mentességek	Időtartam	
Ausztria			x	A 2. cikk (3) bekezdésében foglaltak kivételével a mentességek a következő cikkekre vonatkoznak: 16., 17., 18.(4), 28., valamint a 15. cikkre az I. melléklet IV. címének II. fejezetével együtt: 80 EUR költséghatár szállodai elhelyezés és 50 EUR taxi igénybevétele esetén (a fogyatékossgal élő személyekre nem vonatkozik)	Határozatlan				x
Belgium	II. melléklet II. rész	5 év				x			x
Bulgária	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év	
Csehország	A következő cikkek: 8., 10., 17., 18.(2) a) és b), 18.(3); az I. melléklet következő cikkei: 7.(2) b), 17.(2) b), 24.(3) b), 32.; II. melléklet	5 év				x			x
Horvátország	A következő cikkek: 13., 15., 16., 17., 18., 25.	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható	x	A következő cikkek: 13., 15., 16., 17., 18., 25.	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható	x	A következő cikkek: 13., 15., 16., 17., 18., 25.	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható	x
Dánia			x			x			x
Észtország	A következő cikkek: 8., 10., 13.(2), 15., 16., 17., 18.(2), (4) és (5), 20.(2), 21., 22., 23., 24., 25.	2014. 12. 03-ig		A következő cikkek: 8., 10., 13.(2), 15., 16., 17., 18.(2), (4) és (5), 20.(2), 21., 22., 23., 24., 25.	2014. 12. 03-ig		A következő cikkek: 8., 10., 13.(2), 15., 16., 17., 18.(2), (4) és (5), 20.(2), 21., 22., 23., 24., 25.	2014. 12. 03-ig	
Finnország			x	Csak a Helsinki vonzáskörzetében nyújtott regionális szolgáltatásokra (Helsinki–Kirkkonummi, Helsinki–Karjaa, Helsinki–Vantaankoski, Helsinki–Riihimäki, Helsinki–Lahti, Lahti–Riihimäki), és csak a 10. és a 17. cikk, valamint a 18. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja alól	Határozatlan		Csak Oroszország viszonylatában	5 év (2014. decemberig)	
Franciaország	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	Határozatlan				x
Németország			x	A következő cikkek: 8.(2), 15–18. (módosítások), 18.(2) a), 27.(3), 28., 29.(1) első mondata, és az elsősorban történelmi jelentősége miatt vagy turisztikai céllal üzemeltetett járatok esetében	Határozatlan				x
Görögország	A következő cikkek: 13., 15., 16., 17., 18., 28.	5 év		A következő cikkek: 13., 15., 16., 17., 18., 28.	5 év		A következő cikkek: 13., 15., 16., 17., 18., 28. Szerbia, a Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságon keresztül kiszolgált más országok, valamint Törökország viszonylatában	5 év	
Magyarország	A következő cikkek: 8.(2), 10.(1), (2) és (4), 17., 18.(2) a) és b), 18.(5), 21.(1), 23.	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A következő cikkek: 10.(1), (2) és (4), 18.(2) a) és b), 18.(5), 21.(1), 23.	5 év	
Írország	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		n.a.		
Olaszország			x			x			x
Lettország	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A Lettorszában és harmadik országban fekvő vasútiállomás közötti járatokra nem alkalmazandó	5 év	
Litvánia	Nem alkalmazandók a következő cikkek: 8.(2) és (3) (II. melléklet), 13., 21., 22., 23., 24.	2014. 12. 03-ig				x	Egyetlen rendelkezés sem alkalmazandó azokra a nemzetközi járatokra, amelyek az EU tagállamain kívül közlekednek, és ott menetrend szerint legalább egyszer mennek	5 év	
Luxemburg			x	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	Határozatlan				x
Hollandia			x			x			x
Lengyelország	A következő cikkek kivételével a rendelet összes rendelkezése: 4., 5., 7., 8.(1), 9., 11., 12., 16., 19., 20.(1), 21.(2), 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29. Az Ekspres, az InterCity, az Express InterCity, az EuroCity és az EuroNight járatokra a rendelet 13. és 17. cikkét is alkalmazni kell	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható		A következő cikkek kivételével a rendelet összes rendelkezése: 4., 5., 8.(1), 9., 11., 12., 16., 19., 20.(1), 21.(2), 22., 23., 24., 26., 27., 28., 29.	Határozatlan		A következő cikkek kivételével a rendelet összes rendelkezése: 4., 5., 7., 8.(1), 9., 11., 12., 16., 19., 20.(1), 21.(2), 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29. Az Ekspres, az InterCity, az Express InterCity, az EuroCity és az EuroNight járatokra a rendelet 13. és 17. cikkét is alkalmazni kell	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható	
Portugália	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése, kivéve a következő cikkeket: 8., 10., 13–17., 18.(2), 20.(2), 27., 28.; I. melléklet 6–14. és 32. cikk; II. és III. melléklet. Portugália megerősítette, hogy ezeket a mentességeket a jövőben is alkalmazni kívánja	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése, kivéve a következő cikkeket: 8., 10., 13–17., 18.(2), 20.(2), 27., 28.; I. melléklet 6–14. és 32. cikk; II. és III. melléklet	5 év				
Románia	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	Határozatlan		x	5 év	
Szlovénia			x			x			x
Szlovákia	8., 13., 15., 17., 18., 21., 22., 23., 25. és 28. cikk	2014. 12. 03-ig, meghosszabbítható		A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	Határozatlan				x
Spanyolország	27. cikk	5 év, meghosszabbítható		10. cikk 21–24. és 27. cikk	Határozatlan 5 év				x
Svédország			x	Később határozandó meg					x
Egyesült Királyság	A 2. cikk (3) bekezdésében felsoroltak kivételével a rendelet összes rendelkezése	5 év		A 95/81/EK irányelv alapján nem engedélyezett szolgáltatások. Ez elsősorban néhány helyi jellegű szolgáltatást érint, amelyek városi és külvárosi területeket szolgálnak ki	Határozatlan				x

Megjegyzés: a fenti jegyzék a tagállamoktól kapott adatokon alapul, és nem tekintendő az Európai Bizottság véleményének vagy kötelezettségvállalásának.